

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre - - - 12 korona.
 fél évre - - - 6 "
 negyed évre - - 3 "
 Egyes szám ára 12 fillér.

Hirdetéseket és előfizetéseket elfogad FÖLDES EDE
 könyvkereskedő, a kinnél a lap kiadóhivatala van.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
 Nyiltér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele
 milliméter-árszabás szerint a
 Leopold Gyula
 Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
 Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

A boritaladó kérdése.

A bor megadóztatásának eredete a múlt század közepére, az abszolutizmus idejére vezethető vissza. Az 1850. év november havában megjelent császári pátens képezi alapját annak a törvényhalmaznak, mely azután egyre súlyosította a borforgalmat, míg végre 1892-ben eljutottuk a mai állapothoz.

A boritaladó ügyének végső rendezése összeesik azzal az időponttal, amikor az ország legkevesebb bort termelt (1891-ben 1.5, 1893-ban 1.1 millió hektolitert), ezzel szemben pedig a behozatal legmagasabban állott és 1898-ban elérte az 1,269.000 hektolitert. A fogyasztásra kerülő bor igen tetemes része, majdnem fele, külföldi eredetű volt, a hazai termésnek pedig jó ára volt. Helyes volt-e abban az időben még tetemes adóval is megdrágítani a bort, arra ma már megadhatjuk a feleletet. Elhibázott dolog volt. A bor megszűnt, drágasága és az ennek nyomán folytán felburjánzott magyarországi hamisítások folytán, általános fogyasztási ezikk lenni. És míg egyrészt hátráltatta a felújítást, másrészt fináncpolitikai szempontból sem vált be, mert a tényleg befolyt összeg az előirányzatot el nem érte.

De mihielyt borterméseink emelkedni kezdtek s 1899-ben már a 2 millió hektoliter, ismét elértek, általános érezhetővé vált, hogy borászatunk szabad terfogalását két súlyos bilincs akadályozza: az olasz borvámklauzula és a boritaladó. Mindaddig, míg ez a két elhibázott politikai alkotás kiküszöbölve nincs, borgazdaságunk szabad fejlődése el nem képzelhető.

És megindították a küzdelmet a szőlőtermelők nemcsak a gazdasági egyesületek, de a törvényhatóságok útján is, melyek sorban felírták a kormányhoz és a képviselőházhoz, hogy közigazdaságunk eme két beklyójától szabadítsa meg az országot.

Az olasz borvám ellen kifejtett küzdelmet teljes siker kísérte, pedig ott a nemzetközi politika, egy szövetséges állam legfőbb anyagi érdeke is belejátszott, mennyivel több okunk van reményelni, hogy a boritaladó törlésére vonatkozó kérelmünket, melynek teljesítése tisztán a magyar kormánytól és országgyűléstől függ, teljesíteni fogják, midőn nyilvánvaló, hogy ennek teljesítésétől szőlőtermelésünk egész jövője függ. Csak akarnunk kell, csak impozáns módon kifejezést kell adnunk annak, hogy mindannyian, akik szőlőtermelés-sel, kereskedelemmel, borok kimérésével foglalkoznak, ezt meggyőződéssel és teljes erőnkkel követelik, úgy kérésünk meghallgatásra fog találni.

De szóba került ez a kérdés a törvényhozás termeiben is nem egyszer és mindannyiszor elismerték a kormány tagjai is ennek jogosultságát, aminthogy az országgyűlési

képviselők többsége is rokonszenvezett ezzel az eszmével.

Emlékeztet, hogy 1902-ben a pénzügyi költségvetés tárgyalásakor már csak egy házszalon mult, hogy a képviselőház nyílt ülésében a boritaladót le nem szavazták. Nemcsak az egész ellenzék, mint egy ember, de a kormánypártiak is igen jelentékeny töredéke részint ellene szavazott, részint tartózkodott a szavazástól és így is alig sikerült Széll Kálmán akkori miniszterelnök egész befolyásával a pénzügyminiszter leszavaztatását megakadályoznia.

Azóta is felszínen lebeg a kérdés és évenként vagy valamelyik bizottsági ülésen, vagy a teljes ülésen interpelláció, beadvány vagy beszéd alakjában szóba kerül. Ígéretekben — a legilletékesebb helyről, az időközi pénzügyminiszterek részéről — nincs hiány. Előzékeny formában kijelentik, hogy a kérdés nagy fontosságát borforgalmunkra elismerik és módját fogják ejteni, hogy rövid időn belül ezen a terhen könnyítsenek. Junktimot állítottak fel, hol a szeszadó felemelésének, hol az általános adóreformnak kérdésével, hogy egyidejűleg fog ez a kérdés is rendezettni. Azóta, mióta ezek a stereotip nyilatkozatok elhangzottak, a szeszadó felemelése megtörtént, az adóreformtervezet elkészült, de a boritaladó leszállításáról meg ezidáig pozitív formában nincs tudomásunk.

Kezdtől fogva rámutatott számos felterjesztés és interpelláció arra, hogy a boritaladó leszállítása (azelőtt ezzel megelégedhetünk volna, ma azonban annak törlését kell kívánnunk, mint egyedül csehoz vezetőt) nem jelent pótolhatatlan veszteséget, ha ezzel szemben a szeszadót felemelik. Tehát megadtuk az eszmét is, miként lehet a hiányt az állami költségvetésben pótolni. A tanácsot a pénzügyi kormány elfogadta, felemelte a szeszadót, úgy, hogy az 37 millió koronával többet fog jövedelmezni, mint edig, de a 16 millió korona nyersbevéteit jelentő boritaladó törléséről azért még ma sincs szó.

Közigazdaságunk és állami vagyonomérlegünk szempontjából nagyon fontos, hogy a milliárdnyi értéket képviselő szőlőbirtokok fennmaradjanak, hogy a félmillió bortermelő, kereskedő és vendéglős egzisztenciája biztosítva legyen. Nem is szólva arról, hogy egy jómódú szőlőbirtokosság sok más czimen az ily módon elmaradt adót sokszorosan ki fogná pótolni.

Lám Franciaországban 1900-ban, mikor először volt igazán nagy termésre kilátás, jóformán 48 óra alatt eltörölték a boradót (csak valami jelentéktelen forgalmi adót hagyva meg), pedig ott 173 millió frankkal szerepelt ez az adónem az ország költségvetésében, vagyis kitette annak 5%-át. És mégis belement abba a kormány, mert a képviselők tulnyomó többsége meghallgatta a borvidékek kétségbeesztő siralját és egysze-

rűen leszavazta ezt a tételt. A francia költségvetés a következő évben 100 millió deficizzal végződött, de a szőlőgazdaság meg volt mentve!

Nincs a világon oly állam, melyben a boradó oly nagy volna, mint nálunk, még Ausztriában sem, ahonnan pedig ezt az adót átvettük. Bécsben a boradó hl.-kent 8 K 48, Budapesten 12 K 92, az osztrák egyéb városokban 6 K 36, nálunk 12 K 70, Ausztriában a vidéken 1 K 48—4 K 46 közt ingadozik, nálunk 8 K 70-től felmegy 12 K 70-ig. Azt hisszük, ezzel megtaláltuk annak a kulcsát, hogy miért vesztette el a mi nemzeti italunk az ő népszerűségét, miért pártolt át a jobbmódu közönség a sörhöz, a szegényebb osztály a pálinkához.

Nemzeti és kulturális, közegészségi és köz-erkölcsi szempontok parancsotól fogva követelik, hogy azt a rombolást, melyet a pálinka népünk széles rétegeiben evtizedeken át tett, a jövőben hársítsuk el. Ennek csak egy módja van: ha a boradó törlésével hozzáférhetővé tesszük a nép széles rétegei számára a jó és egészséges italt: a bort.

Gondoljuk meg, hogy a mai borárak nélkül már 10—12 K-ra sülyedtek, míg ezzel szemben az állami boritaladó, mint fentebb jelezve volt, 9—13 K. közt ingadozik. Ha ehhez hozzászámítjuk a némely községek által kivetett 20% os adópótlékat, az italmérséki illeteket, a forgalomszerinti kereseti adót stb., akkor világosan áll előttünk, hogy maga az állam jóval többet szed adók és illetek fejében, mint amennyit a termelő az ő kockázatos fáradsága, szorgalma, tudása stb. után bruttó bevételkép kap.

Követeljük tehát ennek teljes eltörlését, közigazdasági, közegészségi és köz-erkölcsi szempontból. Tiltakozunk az ellen, hogy — amint tervbe van véve — az állam helyett teljesített kiadások rekompencziójaként ezt az (legnépszerűtlenebb) adót adja oda az állam a városoknak.

Ezzel a helyzet sokkalta rosszabb lesz. Nemcsak azért, mert egyszersmindkorra elesünk annak a lehetőségétől, hogy legalább egykor ez az adó töröltetni vagy leszállíttatni fog, de azért is, mert ennek behajtása körül tapasztalt helytelenségek ily módon még fokozottabb mértékben fognak jelentkezni.

Szemle.

Az orosz külügyminiszter Londonban van, hogy tárgyalásokat folytasson a Balkán-kérdésben. Ez a londoni látogatás a legfontosabb politikai események egyike, amit az is bizonyít, hogy az angol király felbeszakította skócia tartózkodását és Londonba sietett, hogy személyesen is résztvegyen a tárgyalásokon. Amennyi eddig a tárgyalások ered

ményéről kiszivárgott, a két miniszter abban egyezett meg, hogy európai konferenciát kell tartani. Oroszország álláspontja az, hogy a konferencián ne csak a most történt eseményeket tárgyalják, hanem terjeszték ki a programot az összes európai kérdésekre is. Az orosz diplomácia ezzel azt akarja elérni, hogy delegátusai javaslatot tehesenek a Dardanella-szerződésre nézve. Ha Anglia ebbe beleegyezését adja, akkor ez a kérdés lesz a leg súlyosabb pontja az új konferenciának. Állítólag Törökország hajlandó elismerni a megváltozott helyzetet abban az esetben, ha a nagyhatalmak garantálják az ottoman birodalom mostani állapotának respektálását.

Belgrádban múlt vasárnap négygyűlést tartottak. A tüntetés főképpen a király ellen irányult, a ki elvesztette a népama bizalmát, hogy Boszniát megszerzi. Most ezt követelik tőle, miután azonban lehetetlennek látszik a dolog, nagy az elkéserevés. Kinosan hat az is, hogy a király nem kezdheti meg látogatását az európai udvaroknál, a mi nagy kárára van az országnak. Az elzárkózás oka: Bécs, mert itt kellene megkezdeni a látogatást. Belgrádban az antidinasztikus áramlat képviselői titkos üléseket tartanak. A lapok a király lemondásáról beszélnek. A harcias kedvű elemek azt remélik, hogy György herceg, nem törődve a skulptina határozatával, az önkéntes csapatok élére fog állni és a Drinához fogja őket vezetni s ezzel provokálni fogja a háborút. Már arról is beszélnek, hogy a trónörökös tábornokká fogja magát kikiáltatni. A zimonyi hajóállomáson elköböztek egy hajót, a melyen származási bizonyítvány nélkül es hamisított ványilatkozattal nagymennyiségű hadiszert akartak Szerbiába csempészni.

A közös külügyminiszter jegyzéket intézett Szerbiához, melyben felhívja a szerb kormányt, hogy akadályozza meg a szerb és macedon bandáknak Boszniába való betörését, mert ennek elmulasztását Ausztria-Magyarország kénytelen lesz „casus belli“-nek, hadüzenetre szolgáltató oknak tekinteni.

Nagytisztelű Fogarasi Albert „lelkészi tanácsbíró úr.“

Fogarasi Albert úr, hogy mindenben minden lehessen, ref. lelkésszé is felavattatta magát. És csakhamar beleült a nagyenyedi egyházmegye lelkészi tanácsbírói székébe.

Joga és hivatása ottan, hogy a közpapok magaviselete felett bíraskodják, köteles lévén „a vallásos buzgóságban és egyházaságban jó példával előljárni.“ (§.)

Ezt a köteleességet azonban még nem érti. Azt legalább még nem tanulta meg, hogy miképpen kelljen, mint papi előljárnak, viselkednie „a társadalomban.“ (§.)

Szemmel látott, nyilvános jelére mutatunk. „A lelkészek a társadalmi tisztesség követeléseinek öltözetekben is megfeleljenek. Hivatalos tisztokban, sőt hivatalos polgári ünnepeken is paldstot és fekete bársony süveget viseljenek.“ A ref. egyházi törvény mondja.

E hó 12-én délelőtt a nagyenyedi ref. egyházmegye, együtt a Bethlen-kollégiummal, néhai dr. Bartók György püspök gyászemlékeztetere, a nagyenyedi templomban ünnepélyes isteni tiszteletet tartott. Az egyházmegye lelkészei mind egyházi díszben, paldstot öltözve jelentek meg ottan; csakis nagytisztelű Fogarasi

Albert „lelkészi tanácsbíró“ urat láthattuk közük „világi“ mezben, paldst nélkül. Annnyival könnyebben megláthattuk, mert az isteni tisztelet végét, az Áment, alig várva, mindnyájunk láttára, elsőnek távozott a templomból, persze politikai gyűlésbe (ott van ő honn, ott az ő világa). Volt, a ki kérdőleg nézett, meg a ki mosolygott, vagy a fejét csóvalta, midőn a lelkészi tanácsbíró úr, az Úrasztala mellett elkerülve, sietett kifelé, hogy el ne késsék — a vármegyéről. Amint hogy nem is késett el onnan, inkább csak az egyházmegye közgyűléséről.

A lelkészjellegű egyén nem magánszemély. A lelkészi tanácsbíró még kevésbé az. Életrajzát megörökítik az egyházmegye ujan nyitott Emlékkönyvében, a dr. Bartók György püspöke mellett. A tulbuzgó életrajzíró talán még azt is kikutatja, hogy Fogarasi, aki némely adatok szerint Tordán, 1851. marc. 24-én született, melyik parókian, ki részesítette a kereszttség sakramentumában? ki, hol, mikor írta be a nevét a reformátusok mátrikulájába? Jelesek életrajzírói igen skrupulózusak. Jogos dolog hát hitelesen megállapítani azt is, hogy Fogarasi a nehaj püspöknek, a ki őt lelkésszé szentelte, az emlékkönyvű miért nem öltött palástot? Vajon nem azért-e, mert b. e. Bartók püspök, a Fogarasi felszentelésekor mondott beszédben (lásd az egyh. ker. közgyűlési jegyzőkönyvet!) így oktatott: „a paldstot, mely Krisztus hű vitézeinek ruhája, a földi élet önzötusának, a politikai élet torzsalkodásainak szennyétől, tisztán tartásdó és megóvjátok.“ — És ezt erősen hangsúlyozva mondta és kurzív betűkkel is nyomtattatta. Jól tudta, hogy kinek mit mond.

Azért nem ölti-e fel Fogarasi a palástját, mert ő mint pártvezér palásttalanul is eléggé „istenesen“ tud imponálni a tüntető plakátjaival, négygyűlési hősök déseivel megtévesztett egyszerű polgároknak, a kiket ama bizonyos „esküszereű fogadalom“ pórázára fűzött, és a kiket a másnak adott szavuk alól nyilvánosan „feloldozni“ nem régiben is bátorkodott?

Valakitől azt hallottuk, hogy Fogarasi Albert úr nem kebelezte be magát nyilvánosan, a többi lelkész-tanárok példája szerint, az egyházmegye lelkészi karába, azért itten nem is kötelezi őt a palástviselés szabálya. — Hát csakugyan nincsen-e bekebelezve? — kérdeztük egy beavatott egyéntől. — Csakugyan nincsen. — De hát akkor minő alapon választhatták meg „lelkészi tanácsbíróknak? — Hát így-ugy bekéredzkedett — feleli barátunk és megmutatja az esperes idei jelentésének 18. és 38. lapjain olvasható adatokat. Ezekből azt lehet kivenni, hogy Fogarasi Albert úr a nagyenyedi egyházmegyének, a lovagiasság szabályai szerint „világi“ tagja ugyan mind maig, hanem az Igazgatótanács megnyugtatólásáért vállalta a „lelkészi“ tanácsbírói tisztet is.

Ez a dufláság még sem járja. Fogarasi (avagy Fogarassy? vajon miért van, hogy még a nevével is duflaskodik?) Albert úr — vagy „tekintetes“ legyen, vagy „nagytisztelű“; vagy „világi“, vagy „lelkész“. De ha lelkész: palástja is legyen am. Ha nincsen palástja: akkor lelkészi jellegű-e?

Várjuk a nagytisztelű „lelkészi tanácsbíró úr“ megnyilatkozását. Ha másképp nem nyerünk: az illetékes egyházi hatóság utján, a mely maga is felelős a szentesített egyházi törvény megtartásáért, kérünk feleletet. Hiszen Enyed puritán társadalmá sem maradhat állandóan kétségben egy impozáns igényű tagjának ki- és mivolta felől. A más

felekezetibeliek csodálkozásának is a dufláság felett — ha már elejét nem vehették, végét kell vetni.

K + L + V + N

Színház.

Szerdán zónaelőadásban a „Házi béke“ vigjáték ment közepes haz előtt, igen jó előadásban. Élveztük Kunhegyi igazgató (Brunois) művészi összetételű játékát; igazán sajnáljuk, hogy ritkán lehetett ebben részünk. Ha ő játszik, pártuerei is hozzá és utána sietnek a javabeli alakítások eléréseért. Valóságos mester a színművészetben. Éppen az elmondottakert kell kiemelnünk ma Sáska Ilona (Olympia), Kövy Kornélia (Germaine), Dénes Frigyes (Lucien) és Fehér Imre (Ludovic) együtetű játékát, mindeniket a legokosabb felfogás jellemezte. Kisebb szerepet töltött be Köhalmi (Muscadet) és Nyárai (Du Taille) a töltük megszokott és elvárt kitűnő alakításokban. D. Fouó Gizi, akit mindenki minden este szeret látni, ma is remekül játszott Ambrosine szerepében, mint öreg cselédasszony.

Folyó hó 15-dikén Folyovich József ügyvédjelölt úr közreműködésével Molnár Ferenc „Doktor úr“ cz. darabja került színre. Az előadást élénk érdeklődés előzte meg és kísérte; s az előadás sikere a megjelent szép közönségnek ezt az élénk, rokonszeves és lelkes érdeklődését valóban ki is érdemelte. A darab főszemélye: Puzsér, foglalkozására nézve betörő, ki ezt a foglalkozást üzletszerűen gyakorolja. Természetesen cinikus is a legnagyobb mértékben; de egyszersmind megkapó ötletességgel találja fel magát minden helyzetben. Ő valóítja meg a szerző erősen realis vonásokkal színezett szatirikus czélatát, melylyel főképp a stréberséget és könnyelműséget fonák és veszedelmes következményeiben ostorozza. Valami merész és hatásos eredetiség nyilatkozik meg abban, hogy a cinikus betörő segítségét veszi igénybe a stréber ügyvéd és a találcán kapott szerelmes pár. És abban, hogy töle erkölcs-i kioktatást kell hallgatniok. Ezt a nagy tanulmányt igénylő Puzsért művészi bizossággal jellemezte kitűnő műkedvelőnk Folyovich József. Nyugodt és ötletes játék dominálta az egész előadást és főképpen a második felvonásban élénk derűltségre és tapsra ragadta a hallgatóságot. Mellette különösen D. Fouó Gizi tűnt ki egy vén leánynevelőnő ügyes jellemzésével, Nyárai Rezső ügyes komikus is nagyon jó volt Cserenyés tanár szerepében. Kár, hogy az összjáték kissé döcögősen ment; élénkebb ensemble nagyon előnyösen emelhetne volna ki a helyzet komikumát. Az előadás jövedelméből 20 korona jótékony célra (Szépietzi egyesület) fordított.

Pénteken zónában ment másodsor „Le a férfakkal“ című férczmunka.

Színészeink már készülődnek; még négy előadást tartanak.

Vegyes hírek.

— Lapunk mai száma 6 oldalon jelenik meg.

— Törvényhatósági közgyűlés. Alsó-Fehér vármegye törvényhatósága reudes ősi közgyűlését f. hó 21-én tartja. A gyűlés fontosabb tárgyai: a vármegye 1909. évi költségelőirányzata; rovatok megállapítása; főjegyzői, egy árvaszéki ülnöki s egy szolgál

birói állás betöltése; a vármegyei főkek elhelyezése; Nagyenyed város határozata a pótilletkekről, az ásványviz megadóztatásáról, a rendőrkapitány fizetésének felemeléséről, a közbiztonsági többletköltségeiről, több tisztviselő nyugdíj igényének megállapításáról; gyulafehérvári, abrudbányai és vizaknai ügyek; községi ügyek. Az átiratok közt van több megyének átirata a nemzeti-bank felállítására tárgyában. Nem látják azonban Somogy vármegyének átiratát a cs. jubileumi keresztek ügyében. Talán nem érkezett volna meg?

— **Csak egy virágszálat!** Hogy csak egy virágszálat adjunk a hallottak koszorújából a halál jegyesének elete visszaváltására, — ezzel a jelszóval nagyszabású akció indul vármegyénkben és városunkban. Vármegyénk alispánja nemes szívetől indítva maga vette kezébe a belügyminiszter által engedélyezett könyöradomány gyűjtést. A vármegye összes főszolgabíróit főhívta közreműködésre. És ennek a buzgóságnak köszönhető, hogy még a legkisebb falucskában is megindul az egyesület gyűjtőtársolyába a gyűjtés. A tarsolyok izléses kivitelűek: oldalukon ezzel a felirattal: „Adakozzunk a tudóbetegnek!” Van egy nyílásuk az adomány befogadására. E hó 24-én indul meg a gyűjtés s célja mintegy száz szegénysorsú folyamodó tudóbeteg azonnal szanatoriumba helyezni, ezenfelül új intézményeket, főleg dispanseket létesíteni a tudóbetegnek. Minden egyes ridikülben megszámlált összeget az egyesület hivatalos lapja külön nyugtáz. Örömmel írjuk, hogy az emberszeretet nemes versenyében a mi vármegyénk és városunk előjár s nemeslelkű hölgyek a temetői gyűjtést is kezükbe vették. Bizunk abban, hogy városunk lelkes urnói a temetőgyűjtést kezdeményezni fogják.

— **Kulturgyűlés Nagyenyeden.** A Múzeumok és Könyvtárak Országos Szövetsége f. hó 16-án közgyűlést tartott Szombathelyen, melyen elhatározták, hogy a következő gyűlést — 1909-ben — Nagyenyeden tartják.

— **Tanulmányi kiránduláson** voltak pénteken, okt. 6-án, a tanítóképző intézet összes növendékei Fejes Áron igazgató és Veress Gábor, Pallós István, Csaplár Aladár tanárok vezetése mellett. A kora reggeli, 1/4 órai vonattal indultak Tordára. Ott meglátogatták a cellulosegyárat, a gipszgyárat és a sörgyárat. Megkeresték br. Jósika Miklós szülőházát és megtekintették a városházán azt a történelmi becsű képremeget, a mely a János Zsigmond idejében történt vallás-egyenlőség kimondását örökíti meg. Majd a szindi gipszfejtőkön keresztül a tordai hasadékhoz rándultak ki és bő, újabb ismeretekkel gazdagodva tértek meg az esti 8 órai vonattal a kollégiumba, hogy a szüreti vakációra széjjel oszoljanak a szülői otthonba.

— **Kitüntetett csendőrök.** A király Ágotha Albert vizaknai és Tövisi György alvinczi csendőrmestereknek hosszas és buzgó szolgálatuk elismeréséért a koronás ezüst érdemkeresztet adományozta, melyet f. hó 11-én Nagyenyeden Sikorszki Zsigmond csendőrfőhadnagy szárnyparancsnok a kerületi csendőrség jelenlétében lelkes beszed kíséretében tűzött föl a kitüntetettek mellére.

— **Felhívatik az adózó közönség,** hogy miután a folyó évi adók kivétele megtörtént, azoknak előírása céljából adóiskolnyüket folyó évi november hó 15-éig a

városi adóhivatalnál hétköznapokon d. e. 9—12 óráig terjedő hivatalos órák alatt — a törvényben előírt következmények terhe mellett bemutatni szíveskedjék.

— **Az Országos Polgári Iskolai Tanáregyesület Marosmenti Köre** f. é. október hó 24-én délelőtt 9 órakor Nagyenyeden az allami polgári leányiskola testgyakorló termében rajz-, női kézimunka- és írásbeli dolgozatok kiállításával tartja évi rendes gyűlést, melyre a tagokat és érdeklődőket tisztelettel meghívja az elnökség. Tárgysorozat: 1. A gyűlés megnyitása és elnöki bejelentések. 2. a) a múlt évi számadás bemutatása; c) a „Tanítók Háza”-nál teendő alapítvány miben állása és erre hozandó véghatározat, előadó Péter Antal köri pénztáros. 3. A kör 10 éves fennállásának rövid története, előadja Kadossa Béla köri jegyző. 4. Vallástanítás a polgári iskolában czímmel értekezik Némethy Samu abrudbányai állami fiúiskolai igazgató. 5. Leánynevelésünk az új tanterv szellemében tételtől felolvas Kárpáti Sándor nagyenyedi áll. polg. leányisk. tanár. 6. Módszeres szabad előadás a polgári fiúiskola IV. osztályának algebrai tanítási anyagából, tartja Kratofil Dezső tordai áll. polgári fiúiskolai tanár. 7. Tisztújítás az 1908—9., 1910—11. évekre. 8. Jutóványok.

— **Nagy postalopás Erdélyben.** Szászsebesen f. hó 16-án a fölmívelésügyi miniszteriumnak egy ötvenkétezer koronáról szóló utalványa váratlanul eltűnt. Azonnal megindult a nyomozás, melynek során 33 ezer korona pénzt a félreeső helyen találtak meg. A vizsgálat megindult.

— **És mégis igaz,** hogy a legjobb, legmegbízhatóbb háziszser a valódi „Erő Sósorszesz”. — Ezt hallani mindenkitől, aki egyszer kísérletet tesz vele. — Oly ideálisan szerencsés összetételű sósorszesz ez, amelyet mindazok, kik az „Erő Sósorszesz”-t tettek meg állandó háziszserüknek, méltán nevezhetik az egészség öréneke, nemcsak azért mert páratlan erősítő hatásával edzi a testet, hanem mert tömördek esetben szolgál csillapítóul. „Erő-Sósorszesz” 30, 40 fillér, 1 és 2 koronás üvegekben mindenütt kapható. Póstan 10 kis üveget 3 koronáért küld utánvétel, vagy a pénz előzetes be- küldése után Kosmos laboratorium Győr.

— **A fejfájás** közvetlen oka az agy vérkeringésének szabálytalansága. Ennek okai a következők: az agy megerőltetése, gondok, megrázkódtatások, rossz levegő, nagy hőség, sok ülés, sok dohányzás, éjjelezés stb. stb. Nem kell hangsúlyozni, hogy a tiszta, üde fej kétszeres munkaképességet jelent. Ne mulassa el tehát senki a kitűnő hírnévnek örvendő Beretvás-féle Migrén-Pasztillát állandóan használni.

— **A magyar ujságírásszenzációója!** A „Nap” a magyar közönség legkedvesebb lapja! A 48-as eszmény és a magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és kérélhetetlen szószólója. Főszerkesztő: Braun Sándor. Felelős szerkesztő: Hacsak Géza. Naponkint 125.000 példány! Egy szám két krajczár. A Nap előfizetési ára: Egy évre 16 kor., félévre 8 kor., negyedévre 4 kor., egy hónapra 1 kor. 40 fillér.

— **Erő és egészség** jár a jól megválasztott sósorszesz nyomán. Erőt és egészséget ad az Erő-Sósorszesz, amely reuma, csusz, szemgyengeség, viszketegség, hajhullás stb. ellen felülmulthatatlanul jó háziszser. T. olvasóink saját érdekükben tegyenek próbát az Erő-Sósorszesz-szel, amely mindenütt kapható 40 filléres próba üvegekben is.

— **A Felkai konzervgyár** Barta József (Felka, Szepes m.) árjegyzékét a tisztelt hölgyek b. figyelmébe ajánljuk.

— **A Garvens szivattyúk** rendkívül olcsók és csakis elsőrendű minőségűek. A Garvens szivattyút mindenütt ismerik és nagyon el van terjedve. A Garvens gyár Wien, XX/2. Árjegyzékét ingyen és bérmentve küld.

— **Az anyák figyelmébe!** A drága városi tej, akármilyen hatósági ellenőrzés alatt áll is, ritkán mentes a bakteriumoktól, sajnos, elég gyakran hamisított és különösen csecsemők számára nem elég egyforma. Mi az anyának kötelessége, a ki bár mely okból gyermekét nem szoptathatja? Keressen egy olyan tejes táplálékot, mely a csecsemő-gyermek táplálásához szükséges alkotórészeket tartalmazza. Ennek a mindenesetre nehezen teljesíthető követelménynek tökéletesen megfelel a Nestlé gyermeklisztje, mert abszolút csirmentes, teljes alpesi tejet elegendő mennyiségben tartalmaz és elkészítéséhez nem kell más mint víz. Egy, legalább is 25 adagot tartalmazó doboz ára 1 korona 80 fillér. Kapható minden gyógyszerárban. Dr. A. S.

— **A Krieger**-fele Tokaji China-Vasbor vérszegénység, étvágytalanság, idegesség gyógyítására a legkitűnőbb készítmény. Rendkívül kellemes ízű erősítő, tisztítja a vért. Kis üveg 3 k. 20 fill. Póstan küldi Korona Gyógyszerár, Budaesptl Kávin-tér.

Fogzás.

Ugyan adjatok a szenvedőnek SCOTT-féle Emulsiót és kímélték meg álmatlan éjszaktól. A fogak minden fájdalom és belbaj nélkül bujnak elő, fehérek, erősek és egyenesek lesznek.

A gyermek szereti a

SCOTT-féle Emulsiót

és készségesen fogja azt szedni. Az emésztést, ha meg van zavarva, mindenkor helyre állítja és előmozdítja.

Egy eredeti üveg ára 2 kor. 50 fillér.

Kapható minden gyógyárban.

— **Osztálysorsjegyet** vásároljunk Bogdány S. bankházában Budapest, Károly-körút 20., mert Bogdány szerencséje páratlan.

Felelős szerkesztő:
Dr. MÜLLER JENŐ.

167 6—15

Fektor

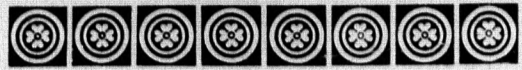
az egyetlen

hashajtó limonádé.

kellemes ízű, gyors és biztos hatású.

Szükséges minden háztartásban!

Kapható mindenütt. Üvege 80 fill.
„KOLUMBUS” vegyszertár részvénytársaság
Budapest, VIII., József-utca 16—18.

GANZ-féle villamossági részv.-társ. nagyenyedi építésvezetősége

162 10-15 Főter 32. sz.

Elvállalja középületek, magánházak, üzletek stb. teljes **villamos világítási és erőátviteli berendezésének** teljes felszerelését. Helyszíni felvételek és költségvetések kidolgozását díjtalanul végzi.

A házi berendezésekhez szükséges különféle világítótestekből, szellőztetőkből, elektromos motorokból és mindenféle villamos felszerelési anyagokból nagy választéku minta raktárt tart.

Berendezésekre vonatkozó mindenféle felvilágosításokat legnagyobb készséggel megad.

Értekezni reggel 8 órától este 6-ig lehet.

Hajdu Albert kályhakészítő, Nagyenyed.

Raktár: Főter.

Műhely és lakás Felszeg-utca 7.

Szíves tudomására hozom a helyi és vidéki közönségnek, hogy a mai kor igényeinek teljesen megfelelő **kályharaktárt** nyitottam.

Raktáron tartom a saját készítésű, valamint idegen de hazai gyártmányu igen szép kályháimat, melyeket a n. é. közönség bármikor megtekinthet. Elvállalok minden e szakmába vágó munkálatokat pontos kiszolgálás mellett és jutányos árban.

Vidéki munkákat a lehető legolcsóbb árban vállalok.

A mélyen tisztelt vevőközönség b. partfogását kérve, vagyok teljes tisztelettel

101 34-52

Hajdu Albert.

Hegyi János

műlakatos és gépjavitó műhelye
NAGYENYEDEN, Tövis-utca 19.

Elvállalok mindennemű épület-, mű- és géplakatos munkákat, u. m. vasrácsok, vasajtók, épületvasalások javítását és újbóli készítését, továbbá villanyesengők, telefon és villámhárítók szakszerű szerelését. Varrógépek és kerékpárok javítását s gyári árban való újonnan beszerzését, végre mindennemű gőzcséplők, motorok, szivattyúk és szivattyuskutak, gazdasági gépek és eszközök pontos és figyelmes javítását és ezeknek szintén gyári árban való beszerzését. — Ajánlom a gazdaközönségnek saját műhelyemben összeállított elpusztíthatatlan rozélféjű ekéimet és vasboronáimat, melyeket jóállás mellett felelősséggel adok el, nem tetszőket kicserélek, vagy kivánság szerint átalakítok.

Szakmába vágó költségvetéssel díjtalanul szolgállok Becees pártfogást kér

kiváló tisztelettel

HEGYI JÁNOS,

műlakatos és gépjavitó műhelye

74-104

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.

<h3>Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár r.-t.</h3> <p>Részvénytőke 400.000 kor. Tartalékalap 200.000 kor.</p>	
<p>Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jóhitelű pénzügyintézetek részvényeire.</p> <p>Vásárol és elad értékpapírokat.</p> <p>Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés díj mellett.</p> <p>Idegen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.</p> <p>Váltókat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számítol le.</p> <p>Allandó betétet 5% kamattal mellet fogad el.</p>	<p>Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.</p>
<p>Nyitva áll hétköznap d. e. 9-12-ig, d. u. 3-4-ig.</p>	

NAGYENYED-re forduljon minden érdeklődő, ki súlyt fektet I. fajtisza anyagra.

disz- és kerítésnövények stb.

Gyümölcsfák, Szőlőoltványok

Nemes szilvacsemetekben nagy készlet.

európai, amerikai síma és gyökeres vesszők.

Árjegyzéket ingyen küld:

FISCHER és Társai.

faiskolák és szőlőoltványtelepek.

391 73-104

Marosujvári Takarékpénztár Részvénytársaság MAROSUJVÁRT.

Alaptőke 200,000 kor. Tartalékalap 22,000 kor.

Betéteket elfogad: betétkönyvecskére, vagy folyószámlára szeptember hó 1-től kezdve 5 1/2%-os kamattal, részvényesek betétei után 6% kamatot fizet, és az új részvényekre történt befizetések után is.

Saját részvényeket elad 110 kor. árfolyamon, részvényeseknek 105 koronáért, minden régi 2 részvény után 1 drbot.

Nyitva hétköznapokon délelőtt 9-12-ig és délután 3-5 óráig.

Telefon 5. szám. Telefonbeszélgetés Alsó-Fehér vármegyében ingyen.

Leszámítol váltókat.
Vesz és ad értékpapírokat.
Fizetéseket teljesít bel és külföldön.

Törlesztéses kölcsönöket ad.
Bevált értékpapír szelvényeket.

161 10-

